

Äripäev

14.05.2013

Hallar Meybaum

keemiatööstuse liidu tegevdirektor

Europarlament hääletas maha Euroopa Komisjoni ettepaneku võtta ETS-kauplemissüsteemist välja osa süsinikukvooti.

Kriitiline

Kuigi Eesti valitsus ja riigikogu on toetanud Euroopa Komisjoni algatust, kukkus see hiljaaegu ikkagi läbi. Euroopa Parlament hääletas maha komisjoni ettepaneku osa kvootide ajutiselt süsteemist kõrvaldada ülla eesmärgiga tõsta

kvootide hinda praeguselt madalalt tasemelt kõrgemale.

Negatiivne mõju. Tegemist oli katsega kunstlikult mõjutada ettearvamatuks kujunevat heitmekaubanduse turgu Euroopa Liidus. Komisjoni süsinikukaubandusega manipuleerimise tagajärg on energiahindade tõus tava- ja

tööstustarbijatele. Eestile avaldab see negatiivset mõju, sest meie energiasektor on suure süsinikulekkega ja tarbija rahakott õhuke.

Turu toimimise loogikat ei tohiks asendada tsentraalselt kontrollitava majandussüsteemiga ainuüksi seetõttu, et teatavad instantsid on avastanud, et dünaamilist süsteemi pole võimalik staatilise mudeli abil reguleerida.

Praegune heitmekaubandussüsteem (ETS) loodi isereguleeruva turumehhanismina, mis välistab sekkumise ning hinna kunstliku mõjutamise. Tegelikuses on ETS aga staatiline raamistik, kus majanduse dünaamikat ei ole osatud

arvesse võtta. Euroopas on uued tootmisvõimsuste investeeringud suunatud riikidesse, kus ETS investeerimiskindlust ei mõjuta. Nii sellest kui ka üldisest majanduslangusest johtuvalt on CO2 kvoodi hinnad langenud 5–3 euro

tasemele tonni eest.

Komisjoni välja pakutud meetmed olukorra normaliseerimiseks on aga lühinägelikud, vastuolus ETSi enda loogikaga ega aita kaasa investeerimiskindluse loomisele. Euroopa Parlamendi tagasi lükatud ettepanek kõrvaldada

süsteemist ajutiselt 900 miljonit kvooti ei lahendaks kaugeltki probleemi. Selleks, et tõeliselt päästa kliimamuutuste poliitikat, on tarvis põhimõttelisi muutusi.

Müüdi teine pool. Euroopa Komisjoni ja Suurbritannia analüüsid on leidnud, et riikide tulubaas kvoodi müügist suureneks, samal ajal on Poola uuring näidanud, et uute ELi liikmesriikide, peamiselt Ida-Euroopa, sh Eesti, tulubaas

kannataks kvootide kõrvaldamise tulemusel enim. Põhjuseks on ETSis sätestatud tasuta jagatavad kvoodid elektritootmisele selle moderniseerimiseks.

Hinnatud on vaid, kuidas mõjutab komisjoni ettepanek kvoodimüügist tulenevat riigitulu, müüdi teine pool on jäetud tähelepanuta. Kahtlemata ei tohiks olla vähem oluline kvoodi hinna tõusuga kaasnev elektri hinna tõus tööstus- ja

tavatarbijale. Lisaks peaks kliimakaitsesse võrrandisse sobituma ka energiapuulgeolek.